

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№4 (2)

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, aprel.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoirazimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

RAQAMLI IQTISODIYOTDA “AKT XIZMATLARI” TUSHUNCHASI VA ULARNING EKSPORT SALOHİYATI.....	14
Shermatov Sherzod Xotamovich RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI	20
Amonov Mirzohid Tuymuratovich, Xodjayev Anvar Rasulovich TIJORAT BANKLARINING BYUDJET MABLAG’LARI HISOBIGA MOLİYALASHTIRILADIGAN LOYIHALARDAGI ISHTIROKINI KUCHAYTIRISH MEXANIZMLARI	26
Maxmudov Rahimjon Hamid o’g’li KORPORATIV BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING STRATEGIK YO’NALISHLARI.....	33
Shakirova Gulbaxor Sharipdjanovna YASHIL IQTISODIYOTGA O’TISHDA XORIJIY Tajribalar tahlili va uni O’zbekiston sharoitida qo’llash imkoniyatlari	38
Ne’matova Mavsuma, Xolmamatov Diyorbek ВЛИЯНИЕ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ НА ИНВЕСТИЦИОННУЮ АКТИВНОСТЬ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	43
Буранова Лола Вахобовна ФИНТЕХ-ЭКОСИСТЕМА КАК ФАКТОР ИНКЛЮЗИВНОГО И УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА: СТРУКТУРНЫЙ АНАЛИЗ И ПЕРСПЕКТИВЫ ТРАНСФОРМАЦИИ	54
Эшмуротов Дониёр Ихтиёр угли ZAMONAVIY MARKETING KONSEPSIYALARI ASOSIDA XIZMATLAR RAQOBATBARDOSHLIGINING USLUBIY JIHATLARI.....	60
Ostonaqulova Gulsaraxon Matyoqub qizi, Fayzullayeva Zamira Alijonovna XIZMAT KO’RSATISH KORXONALARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA’MINLASHDA SERVIS XAVFSIZLIGI INDEKSI: SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA	64
Shodmanova Zubayda Ubaydullayevna QURILISH FAOLIYATI SOHALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING ILG’OR XORIJIY Tajribalari	73
Xusanov Kamoliddin Xolmamat o’g’li INSON KAPITALI VA KADRLAR SALOHİYATINI BOSHQARISHNING NAZARIY KONSEPSIYALARI	73
Abdullo Sohibov O’ZBEKISTONDA URBANIZATSIYA JARAYONLARI JADALLASHUVI VA UNING HUDUDIY XUSUSIYATLARI	84
Mamanazarov Oybek Shomurodovich KORXONALAR MOLİYAVIY HOLATINI MOLİYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI (MHXS) ASOSIDA BAHOLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	91
Xamidov Javoxir Shavkat o’g’li BIZNES JARAYONLARINI MONITORING QILISH TIZIMINING HOZIRGI HOLATI TAHLILI.....	95
Dadajonova Madina Ravshan qizi O’ZBEKISTON VA XORIJIY MAMLAKATLARDA BENEFITSIAR MULKDOR KONSEPSIYASINI QO’LLASHNING DOLZARB MASALALARI	100
Ochilov Farhod Malikovich O’ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTGA O’TISHNING MAKROIQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH (GDP, BANDLIK VA INVESTITSİYALAR KESIMIDA)	106
Hayitov Jamshid Xolboyevich	

MUNDARIJA

СОДЕРЖАНИЕ

CONTENTS

INVESTITSION JOZIBADORLIKKA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	111
Mamatqulova Hafiza Bahodir qizi	
IPOTEKA BOZORI MUAMMOLARINING EMPERIK TAHLILI VA ULARNI BARTARAF ETISH STRATEGIYALARI.....	118
Ollokulova Feruza Mansurovna, Safarova Dilrabo Baxriddin qizi	
MILLIY IQTISODIYOT RAQOBATIDA NAZARIY VA AMALIY QARASHLAR.....	122
Karimova Iroda Abdusattarovna	
KORPORATIV BANK XIZMATLARIGA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR HAMDA ZAMONAVIY BIZNES MODELLARNI JORIY ETISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI.....	128
Qurbonov Abror Abdullayevich	
GREEN ECONOMY DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN AND INDONESIA: A COMPARATIVE STUDY.....	133
Ibrokhimova Iroda Ikromjon Kizi. Askolani. Javliyev Nuriddin Bektemir o'g'li	
AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASHDA REKRUTING AGENTLIKLARINING O'RNI.....	142
Sherkulova Nodirabegim Baxordin qizi	
ФАКТОРЫ ТЕКУЧЕСТИ КАДРОВ И МЕХАНИЗМЫ УДЕРЖАНИЯ ПЕРСОНАЛА В СОВРЕМЕННЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ УЗБЕКИСТАНА.....	148
Джураева Гузаль Шавкатовна	
BUDJET DAROMADLARI TARKIBIDAGI SOLIQLARNING ULUSHINI BOSHQARISH.....	156
Abduraxmonova Gulmira Sobir qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA AVTOSERVIS SHOXOBCHALARINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	161
Marqayev Xurshid Aliqulovich	
THE ECONOMIC NATURE OF HUMAN CAPITAL AND ITS RECOGNITION IN ACCOUNTING AS AN OBJECT OF ECONOMIC ANALYSIS.....	165
Zafar Qodirov Abdivaxobovich	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARINING SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	170
Ibragimov G'ayrat Ablaqulovich. Tursunov Ozod Matlubovich	
Shukurova Nilufar Qahramonova	
IMPROVING THE EFFICIENCY OF INNOVATIVE SERVICES IN THE DIGITAL ECONOMY.....	175
Mirzaev Kulmamat Djanzakovich	
NODAVLAT NOTIJORAT TASHKILOTLARI MOLIVAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHDA INTEGRAL KO'RSATKICHLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	179
Aliyev Arslon Salom o'g'li	
A STUDY ON THE COLLABORATIVE MECHANISM OF DIGITAL ARCHIVES GOVERNANCE AND TALENT GOVERNANCE: AN ANALYSIS BASED ON JOB COMPETENCY, PERFORMANCE EVALUATION, AND ORGANIZATIONAL EFFECTIVENESS.....	184
Wang Biao	
USTAMA ISHLAB CHIQUARISH XARAJATLARINING MAZMUNI VA UNI XALQARO STANDARTLARGA MUVOFIQ TAKOMILLASHTIRISH.....	190
Tashnazarova Dilfuza Samiddinovna	
INTEGRATSIYA SAMARADORLIGINI O'LCHASHNING METODOLOGIK MODELI VA INDIKATORLAR TIZIMI.....	195
Aliqulov Abbos Baxtiyor o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA XIZMATLAR SIFATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	202
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	

MOLIYAVIY HISOBOTLAR AUDITINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI	207
Elomonov Dadaxon Ozodullayevich	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA IQTISODIY RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI	213
L.S. Azimova	
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF IFRS AND FINANCIAL REPORTING	218
Tojiboyev Abdullajon Kamoliddin o'g'li	
PAXTA-TO'QIMACHILIK SANOATIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIKNING HUQUQIY ASOSLARI	223
Abdullayev Hamidulla Abdug'ani o'g'li	
TURIZM KORXONALARIDA XIZMATLAR SIFATINI OSHIRISH ORQALI RAQOBATBARDOSHLIKNI KUCHAYTIRISHNING ZAMONAVIY BOSHQARUV MEXANIZMLARI	227
Ergasheva Zarifa Baxtiyarovna	
CHO'L-YAYLOV CHORVACHILIGI MAJMUASI RIVOJLANTIRISH	232
Nurmanov Sherzod Xujayarovich	
KREDITORLAR REYTINGINI MASHINAVIY O'QITISHGA ASOSLANGAN BASHORATLASH ALGORITMLARI	237
Beknazarov Ulug'bek Zafar o'g'li	
MIKROIQTISODIYOTDA ISTE'MOLCHILAR XULQ-ATVORI VA TALAB SHAKLLANISHI OMILLARI	242
Raximov Azizbek Saliyevich	
OLIY TA'LIMNI MOLIYALASHTIRISHNING ILG'OR XORIJIY Tajribasi: AQSH MISOLIDA	246
Kurbanov Baxodir Negmatullayevich	
O'ZBEKISTON TURIZM INDUSTRIYASINI BOSHQARISHDA INNOVATSION YONDASHUVLARNI JORIY ETISH USULLARI	250
Ashurova Shaxnoza Almasovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI KORXONALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING NAZARIY ASOSLARI	257
Sharipova Shahlo Istamovna	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA XIZMATLAR SIFATINI TAKOMILLASHTIRISH	262
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	
XIZMATLAR SOHASIDA MIJOZ QONIQLASHINI OSHIRISH MEXANIZMLARI: QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA	278
Aqsungul Usenova Tenel qizi, Qoraqalpoq davlat universiteti	
Dawletmuratov Adilbay Mirzaboyevich	
O'ZBEKISTONDA QANDOLAT MAHSULOTLARI BOZORINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI	283
Azlarova Munira Muhammad-Amin qizi	
TA'LIM XIZMATLARI BOZORINI SHAKLLANTIRISH, RIVOJLANTIRISH VA KO'RSATKICHLARINI O'RGANISH	289
Bozorova Madina Raxmat qizi	
IMPROVING SERVICE QUALITY MONITORING IN SERVICE ENTERPRISES BASED ON DIGITAL TECHNOLOGIES	294
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	
KREDITLASH MEXANIZMINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI VA UNING TARIXIY RIVOJLANISH BOSQICHLARI	299
Ortiqov Husan Usmonaliyevich	

O'ZBEKISTONDA QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORI MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH YO'NALISHLARI	304
Abdusalomov Ozodbek Baxtiyor o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA	
SERVIS XAVFSIZLIGI INDEKSI: SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA	311
Shodmanova Zubayda Ubaydullayevna	
O'ZBEKISTONDA EKSPORTNI OSHIRISHDA AKT RIVOJLANISHINING O'RNI.....	315
Sadriddinov Ulug'bek Jaloliddin o'g'li	
QURILISH FAOLIYATI SOHALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN	
FOYDALANISHNING ILG'OR XORIJIY TAJRIBALARI.....	322
Xusanov Kamoliddin Xolmamat o'g'li	
INSON KAPITALI VA KADRLAR SALOHİYATINI BOSHQARISHNING NAZARIY KONSEPSIYALARI	326
Abdullo Sohibov	
SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA TIJORAT BANKLARIDA	
RISK-MENEJMENT SAMARADORLIGINI OSHIRISH	331
Davronov Sanjar Ziyotovich	
SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA BOSHQARUV QARORLARINI	
QABUL QILISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	336
Ashrapova Noilaxon Niyazxanovna	
ISHLAB CHIQUARISH KORXONALARINI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN	
FOYDALANISHNING XORIJIY TAJRIBASI TAHLILI VA UNGA ILMIY YONDASHUVLAR.....	340
Ochilov Baxtiyor Muminjonovich	
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF IFRS	
AND FINANCIAL REPORTING.....	346
Tojiboyev Abdullajon Kamoliddin ugli	
SIRKULYAR IQTISODIYOTGA O'TISH: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR	351
Astanakulov Olim Tashtemirovich	
Muxammad Id Balbaa (Muhammad Eid Balbaa)	
Habibe Elif Kutlugun (Habibe Elif Kutlugun)	
GLOBAL IQLIM O'ZGARISHI FONIDA EKOLOGIK SIYOSAT VA BARQAROR RIVOJLANISH	
STRATEGIYALARI.....	357
Xamzayev Abdushukur Xudoyqulovich	
INTERNATIONAL MARKETING STRATEGIES FOR UZBEKISTAN'S TEXTILE INDUSTRY:	
CHALLENGES, OPPORTUNITIES, AND ECONOMETRIC EVIDENCE	362
Aziz Kurbanovich Abdullaev	
Sarvarbek Allayev Erkin ugli	
Shavkat Asrolovich Ruziev	
DIRECTIONS FOR TOURISM DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN	
BASED ON DIGITAL TECHNOLOGIES	369
Mirzaev Kulmamat Djanzakovich	
TEMIR YO'L TRANSPORTIDA SOLIQQA TORTISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	
TAHLILI ("O'ZBEKISTON TEMIR YO'LLARI" AJ MISOLIDA).....	373
Barotov Baxtiyor Vaxobovich	
CHIQUINDILARNI QAYTA ISHLASHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	
VA BARQAROR RIVOJLANISHDAGI O'RNI	377
Muxitdinova Kamola Alisherovna	
TRANSPORT LOGISTIKASIDA TAVAKKALCHILIKLARNI SUG'URTALASH:	
O'ZBEKISTON VA AQSH TAJRIBASI ASOSIDA TAQQOSIY TAHLIL.....	381
Jabborov Islom Xusan o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARINING	
IQTISODIY SALOHİYATINI BARQAROR BOSHQARISH.....	385
Xayrullayev Shaxram Yunus o'g'li	

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SERVIS KORXONALARIDA XIZMATLAR SIFATI BOSHQARUVINING ZAMONAVIY MODELLARI	392
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	
BIZNES JARAYONLARI MONITORINGI SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI VA KO'RSATKICHLARI.....	398
Dadajonova Madina Ravshan qizi	
SIRKULAR IQTISODIYOT KONSEPSIYASINI AMALGA OSHIRISHNI BAHOLASH KO'RSATKICHLARINI (INDIKATORLARINI) SHAKLLANTIRISH.....	403
Sharifxo'jayeva Xonzodaxon A'lo qizi	
TURIZM QISHLOQLARINI SHAKLLANTIRISH MEZONLARI VA INDIKATORLARI TIZIMI	408
Xudaynazarova Dilorom	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIYAVIY BOSHQARUV VA BOSHQARUV HISOB TIZIMINING AMALIYOTI: MUAMMOLAR VA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	416
Xojiboyev Muxiddin Shodimuxamedovich	
DAVLAT XARIDLARI JARAYONIDA XAVFLARNI IDENTIFIKATSIYA QILISH, TASNIFLASH VA RISKKA ASOSLANGAN ICHKI AUDITNI TAKOMILLASHTIRISH	421
Meliboyev Askar Eshmuratovich	
DEVELOPING GARMENT MANUFACTURING STRATEGY IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION	426
Mahbuba Rahmonova	
Feruza Mansurovna Ollokulova	

BIZNES JARAYONLARI MONITORINGI SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI VA KO'RSATKICHLARI

Dadajonova Madina Ravshan qizi

O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi

Kadrlar malakasini oshirish va statistik tadqiqotlar instituti

Tayanch doktorant

Email: m.dadajonova@gmail.com

Annotatsiya: Raqamli iqtisodiyot sharoitida biznes jarayonlarini monitoring qilish samaradorligini baholash mezonlari va ko'rsatkichlari tizimli ravishda tahlil qilingan. Tadqiqotda monitoring tizimlarining real vaqt rejimida ma'lumotlarni yig'ish, qayta ishlash va tahlil qilish orqali operatsion hamda strategik qaror qabul qilish jarayonlariga ta'siri asoslab berilgan. Shuningdek, samaradorlikni baholashda operatsion, moliyaviy, texnologik va foydalanuvchiga yo'naltirilgan ko'rsatkichlarning ahamiyati yoritilgan. Zamonaviy axborot texnologiyalari, jumladan, bulutli hisoblash, narsalar interneti va integratsiyalashgan tizimlar yordamida biznes jarayonlarini monitoring qilish imkoniyatlari kengaygani ko'rsatib o'tilgan. Tadqiqot natijalari biznes jarayonlarini optimallashtirish, resurslardan samarali foydalanish va tashkilotlarning raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: biznes jarayonlari monitoringi, raqamli iqtisodiyot, samaradorlik, KPI, real vaqt tahlili, axborot tizimlari, integratsiya, boshqaruv qarorlari.

Abstract: This article analyzes the criteria and indicators for evaluating the effectiveness of business process monitoring in the context of the digital economy. The study highlights the role of monitoring systems in enabling real-time data collection, processing, and analysis, thereby supporting operational and strategic decision-making. It emphasizes the importance of operational, financial, technological, and user-oriented performance indicators in assessing effectiveness. The paper also demonstrates how modern information technologies, including cloud computing, the Internet of Things, and integrated digital systems, enhance the capabilities of business process monitoring. The findings contribute to improving business process optimization, efficient resource utilization, and increasing organizational competitiveness.

Keywords: business process monitoring, digital economy, efficiency, KPIs, real-time analytics, information systems, integration, decision-making.

Аннотация: В данной статье системно проанализированы критерии и показатели оценки эффективности мониторинга бизнес-процессов в условиях цифровой экономики. В исследовании обоснована роль мониторинговых систем в обеспечении сбора, обработки и анализа данных в реальном времени, что способствует принятию оперативных и стратегических управленческих решений. Особое внимание уделено операционным, финансовым, технологическим и ориентированным на пользователя показателям эффективности. Также показано, что современные информационные технологии, включая облачные вычисления, Интернет вещей и интегрированные системы, существенно расширяют возможности мониторинга бизнес-процессов. Полученные результаты способствуют оптимизации бизнес-процессов, эффективному использованию ресурсов и повышению конкурентоспособности организаций.

Ключевые слова: мониторинг бизнес-процессов, цифровая экономика, эффективность, KPI, анализ в реальном времени, информационные системы, интеграция, управленческие решения.

KIRISH

Raqamli iqtisodiyot sharoitida biznes subyektlari faoliyatining samaradorligini ta'minlashda zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining roli tobora ortib bormoqda. Ayniqsa, biznes jarayonlarini monitoring qilish tizimlari tashkilotlarda operatsion faoliyatni nazorat qilish, samaradorlikni baholash hamda strategik qarorlar qabul qilishda muhim vosita sifatida namoyon bo'lmoqda. Raqamli transformatsiya jarayonlari natijasi-da korxonalarda katta hajmdagi ma'lumotlar shakllanib, ularni real vaqt rejimida qayta ishlash va tahlil qilish

zarurati yuzaga kelmoqda. Bu esa monitoring tizimlarining ilmiy asoslangan mezon va ko'rsatkichlar orqali baholanishini talab etadi.

Hozirgi kunda biznes jarayonlarini monitoring qilish nafaqat ichki operatsion faoliyatni kuzatish, balki bozor sharoitlaridagi o'zgarishlarga tezkor moslashish, risklarni aniqlash va ularni boshqarish imkonini beruvchi kompleks boshqaruv vositasiga aylanib bormoqda. Shu bilan birga, monitoring tizimlarining samaradorligi ularning aniqlik darajasi, tezkorligi, integratsiya imkoniyatlari hamda foydalanuvchilar uchun qulayligi bilan belgilanadi. Bunday tizimlar orqali olingan ma'lumotlar asosida korxonalarda resurslardan oqilona foydalanish, xarajatlarni optimallashtirish va ishlab chiqarish samaradorligini oshirish imkoniyati yaratiladi.

Zamonaviy texnologiyalar, jumladan, bulutli hisoblash, narsalar interneti, sun'iy intellekt va katta ma'lumotlar biznes jarayonlarini monitoring qilishni yangi bosqichga olib chiqmoqda. Ushbu texnologiyalar yordamida jarayonlarning shaffofligi, tezkorligi va aniqligi oshib, qaror qabul qilish jarayonlari yanada asoslangan va samarali bo'lib bormoqda. Shu sababli biznes jarayonlarini monitoring qilish samaradorligini baholash mezonlari va ko'rsatkichlarini ilmiy jihatdan asoslash dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Mazkur tadqiqotning maqsadi raqamli iqtisodiyot sharoitida biznes jarayonlarini monitoring qilish samaradorligini baholash mezonlari va ko'rsatkichlarini tizimli ravishda o'rganish hamda ularning amaliy ahamiyatini asoslashdan iborat. Ushbu maqsadga erishish uchun monitoring tizimlarining asosiy xususiyatlari, samaradorlikni aniqlovchi omillar hamda ularni baholash usullari tahlil qilinadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Raqamli iqtisodiyot sharoitida biznes jarayonlarini monitoring qilish va ularning samaradorligini baholash masalalari ko'plab xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan o'rganilgan. Michael Hammer va James Champy o'z tadqiqotlarida biznes jarayonlarini qayta tashkil etish orqali korxonalar samaradorligini oshirish mumkinligini asoslab bergan. Ularning fikricha, tashkilotlarda jarayonlarni chuqur tahlil qilish va ularni qayta loyihalash orqali operatsion samaradorlik sezilarli darajada oshadi.

Thomas H. Davenport esa biznes jarayonlarini boshqarishda axborot texnologiyalarining rolga alohida e'tibor qaratib, raqamli texnologiyalar yordamida monitoring tizimlari samaradorligini oshirish mumkinligini ta'kidlaydi. Uning fikricha, samarali monitoring tizimlari tashkilot faoliyatini real vaqt rejimida nazorat qilish va boshqaruv qarorlarini tezkor qabul qilish imkonini beradi.

Michael E. Porter tomonidan ishlab chiqilgan qiymat zanjiri nazariyasida biznes jarayonlarining har bir bosqichini tahlil qilish orqali qo'shimcha qiymat yaratish va samaradorlikni oshirish mumkinligi ko'rsatib berilgan. Bu yondashuv monitoring tizimlarini baholashda muhim nazariy asos bo'lib xizmat qiladi.

Zamonaviy tadqiqotlarda Andrew McAfee va Erik Brynjolfsson raqamli texnologiyalar, jumladan, sun'iy intellekt va katta ma'lumotlar asosida biznes jarayonlarini monitoring qilish samaradorligini oshirish mumkinligini ilmiy asoslab bergan. Ularning fikricha, real vaqt analitikasi va raqamli platformalar biznes faoliyatini optimallashtirishda muhim omil hisoblanadi.

MDH mamlakatlari olimlari tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda esa monitoring tizimlarini avtomatlashtirish, integratsiyalashgan axborot tizimlarini joriy etish va boshqaruv samaradorligini oshirish masalalari ko'rib chiqilgan. Ushbu tadqiqotlarda biznes jarayonlarini monitoring qilish samaradorligini baholashda operatsion, moliyaviy va texnologik ko'rsatkichlardan foydalanish muhimligi ta'kidlanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Raqamli iqtisodiyot sharoitida biznes jarayonlari monitoringi samaradorligini baholash mezonlari va ko'rsatkichlarini aniqlash hamda ularni tizimli tahlil qilish uchun kompleks ilmiy-uslubiy yondashuvlardan foydalanildi. Tadqiqot metodologiyasi nazariy, empirik va analitik usullar uyg'unligiga asoslangan bo'lib, biznes jarayonlarini monitoring qilish samaradorligini har tomonlama baholash imkonini beradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Raqamli iqtisodiyot sharoitida biznes jarayonlarini monitoring qilish samaradorligini baholash nafaqat operatsion faoliyatni, balki strategik natijalarni ham aks ettiruvchi mezonlar va ko'rsatkichlarning kompleks tizimini talab qiladi. Zamonaviy tashkilotlarda monitoring tizimlari biznes faoliyatini uzluksiz va real vaqt rejimida kuzatish, samaradorlikni baholash, kamchiliklarni aniqlash va tezkor qarorlar qabul qilish imkonini berishi zarur. Shu sababli bunday tizimlarning samaradorligi ularning ma'lumotlarni amaliy qarorlar qabul qilishga xizmat qiladigan bilimga aylantirish qobiliyati bilan bevosita bog'liqdir. Samarali monitoring tizimlari aniq va dolzarb ma'lumotlarni real yoki unga yaqin vaqt rejimida yetkazib berishi kerak. Bu tashkilotlarga operatsion o'zgarishlar, bozor tebranishlari yoki yuzaga kelayotgan xavflarga tezkor javob qaytarish imkonini beradi. Ma'lumotlarni qayta ishlashdagi kechikishlar monitoring samaradorligini pasaytiradi va boshqaruv qarorlarini o'z vaqtida qabul qilish imkoniyatini cheklaydi. Shu bilan birga, aniqlik ham muhim ahamiyatga ega bo'lib, u yig'ilgan ma'lumotlarning

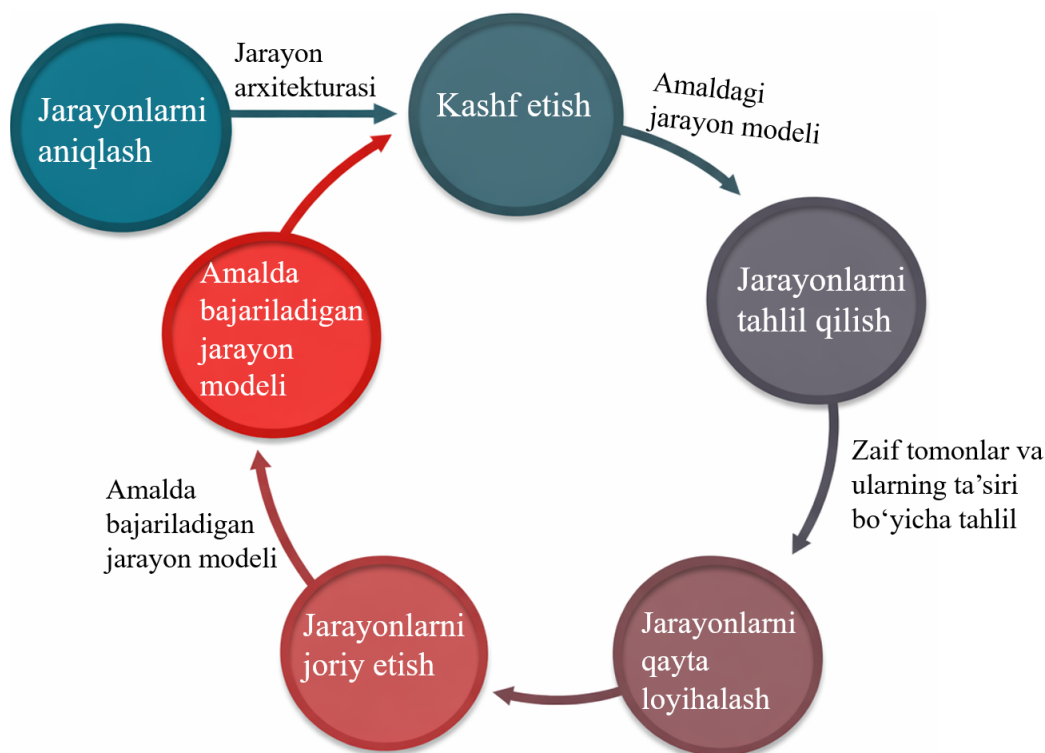

real biznes jarayonlarini to'g'ri aks ettirishini ta'minlaydi. Yuqori sifatli ma'lumotlar noaniqlikni kamaytiradi, prognozlashni yaxshilaydi va qaror qabul qilishdagi xatolarni minimallashtiradi.

Biznes jarayonlarini boshqarish tashkilot jarayonlarini tashkil etish, bajarish va o'lchash imkonini beruvchi metodlar, usullar va vositalar majmuasini o'z ichiga oladi.

Samaradorlikni ishlab chiqarish ko'rsatkichlari orqali ham baholash mumkin. Bunga kirish resurslariga nisbatan ishlab chiqarish hajmi, jarayonlarni bajarish uchun sarflanadigan vaqt va resurslardan foydalanish darajasi kiradi. Operatsion vaqtni qisqartirish, chiqindilarni kamaytirish va bo'limlar o'rtasidagi muvofiqlashtirishni yaxshilashga xizmat qiluvchi monitoring tizimlari yuqori samarador hisoblanadi. Shuningdek, xarajat samaradorligi ham muhim ko'rsatkich bo'lib, u monitoring tizimlarining ma'muriy xarajatlarni kamaytirish, resurslarni optimal taqsimlash va foyda olishni oshirish imkoniyatlarini aks ettiradi.

Zamonaviy axborot texnologiyalari tashkilotlararo biznes jarayonlarini real vaqt rejimida kuzatish va boshqarish uchun misli ko'rilmagan imkoniyatlarni taqdim etadi. Bulutli hisoblash, narsalar interneti va servisga yo'naltirilgan hisoblash yondashuvlari sanoat tomonidan biznes jarayonlarining shaffofligi, tezkorligi va samaradorligini oshirish maqsadida tobora keng qo'llanilmoqda. Ushbu yondashuvlar qo'llanilayotgan sohalarga qishloq xo'jaligi, oziq-ovqat sanoati, ishlab chiqarish, energetika, transport va logistika hamda ta'minot zanjiri boshqaruvi kiradi (1-rasm).

1-rasm. Biznes jarayonlarini baholash¹

Moslashuvchanlik va adaptatsiya qobiliyati ham muhim mezonlardan hisoblanadi. Tez o'zgaruvchan raqamli muhitda monitoring tizimlari yangi biznes talablariga, texnologik yangiliklarga va bozor sharoitlariga moslasha olishi kerak. Moslashuvchan, kengaytiriladigan va boshqa raqamli tizimlar bilan integratsiya qilinadigan monitoring vositalari uzoq muddatda yuqori qiymat yaratadi.

Raqamli monitoring tizimlari biznes jarayonlarining barcha bosqichlarini aniq ko'rsatib berishi, samaradorlikni kuzatish, muammoli nuqtalarni aniqlash va javobgarlikni ta'minlash imkonini berishi lozim. Shaffoflik menejerlar, xodimlar, investorlar va nazorat organlari o'rtasida ishonchni oshiradi. Shu bilan birga, axborotdan foydalanish imkoniyati ham muhim hisoblanadi, ya'ni zarur ma'lumotlar vakolatli foydalanuvchilar uchun boshqaruv panellari, hisobotlar va tahliliy vositalar orqali oson taqdim etilishi kerak.

Biznes jarayonlarini boshqarish bu tashkilotning biznes jarayonlarini modellashtirish, bajarish va tahlil qilish uchun qo'llaniladigan usullar, texnikalar va vositalar majmuasidir. So'nggi yillarda biznes jarayonlarini boshqarish turli vositalar to'plami bilan qo'llab-quvvatlanib, ular biznes jarayonlari hayotiy siklini yagona tizimda boshqarishga xizmat qilmoqda. Bu jarayonda biznes tahlilchilari dastlab biznes jarayonlari modelini yaratadi,

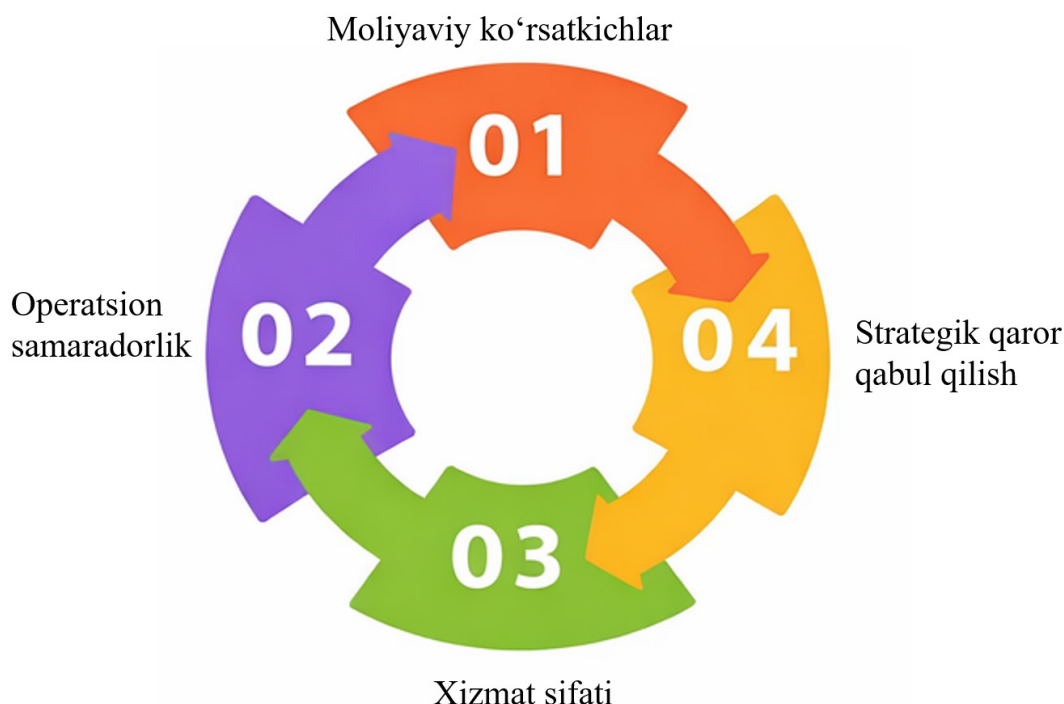
1 Muallif ishlanmasi

so'ngra IT mutaxassisleri uni bajariladigan modelga aylantiradi. Ushbu model jarayon dvigateliga joylashtiriladi va u vazifalarni insonlar hamda xizmatlar o'rtasida taqsimlash orqali jarayonni amalga oshiradi. Jarayonlarning bajarilishi ko'pincha xizmatga yo'naltirilgan arxitektura asosida tashkil etiladi.

Risklarni boshqarish imkoniyati ham muhim yo'nalishlardan biridir. Samarali monitoring tizimlari anomalialarni aniqlash, potensial xavflarni baholash va bashoratli tahlilni amalga oshirish imkoniyatiga ega bo'lishi kerak. Aniqlangan xavflar soni, ularga javob berish tezligi va operatsion uzilishlarning kamayishi monitoring samaradorligini baholashda muhim ko'rsatkichlar hisoblanadi.

Foydalanuvchiga yo'naltirilgan ko'rsatkichlar ham tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Monitoring tizimlarining qulayligi, interfeyslarning tushunariligi va xodimlarning raqamli vositalar bilan samarali ishlay olish darajasi umumiy samaradorlikka bevosita ta'sir ko'rsatadi. Intuitiv va qulay tizimlar xodimlarni tezroq o'qitish, ulardan foydalanish darajasini oshirish va ish unumdorligini yaxshilash imkonini beradi (2-rasm).

2-rasm. Biznes samaradorligini monitoring qilish va baholash²

Raqamli iqtisodiyot sharoitida biznes faoliyatida ma'lumotlar bilan ishlash jarayonlari tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Korxonalarda turli raqamli platformalar va dasturiy vositalardan foydalanish orqali biznes jarayonlari to'g'risidagi katta hajmdagi ma'lumotlar yig'iladi, qayta ishlanadi va tahlil qilinadi. Bu esa menejmentga tezkor, aniq va asoslangan qarorlar qabul qilish imkonini yaratadi hamda biznes jarayonlarining samaradorligini oshiradi.

Integratsiya darajasi ham muhim omil hisoblanadi, ayniqsa raqamli ekotizimlar sharoitida. CRM va ta'minot zanjiri boshqaruvi tizimlari bilan integratsiyalashgan monitoring tizimlari biznes faoliyatining to'liq tasvirini beradi. Bu muvofiqlashtirishni yaxshilaydi, ma'lumotlarning takrorlanishini kamaytiradi va qaror qabul qilish sifatini oshiradi.

Biznes jarayonlarini monitoring qilish samaradorligi operatsion, moliyaviy, texnologik va foydalanuvchiga yo'naltirilgan ko'rsatkichlar majmui orqali baholanadi. To'g'ri ishlab chiqilgan monitoring tizimi nafaqat ichki jarayonlarni takomillashtiradi, balki raqobatbardoshlikni oshiradi, strategik qaror qabul qilishni qo'llab-quvvatlaydi va raqamli iqtisodiyot sharoitida uzoq muddatli muvaffaqiyatni ta'minlaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Raqamli iqtisodiyot sharoitida biznes jarayonlarini monitoring qilish tizimlari tashkilot faoliyatining ajralmas qismiga aylanib, ularning samaradorligini baholash muhim ilmiy va amaliy ahamiyat kasb etmoqda. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, monitoring tizimlarining samaradorligi ko'p jihatdan ma'lumotlarning aniqligi, tezkorligi, dolzarbligi hamda ularni amaliy boshqaruv qarorlariga aylantirish darajasi bilan belgilanadi.

Biznes jarayonlarini monitoring qilish samaradorligini baholashda operatsion, moliyaviy, texnologik va foydalanuvchiga yo'naltirilgan ko'rsatkichlar majmui asosiy mezon sifatida xizmat qiladi. Xususan, ishlab chiqarish hajmi, resurslardan foydalanish darajasi, operatsion vaqtni qisqartirish, xarajatlarni optimallashtirish, tizimlarning integratsiyalashuv darajasi va foydalanuvchilar uchun qulayligi kabi omillar monitoring tizimlarining natijadorligini aniqlashda muhim rol o'ynaydi.

Zamonaviy axborot texnologiyalari, jumladan, bulutli hisoblash, narsalar interneti va raqamli platformalarning joriy etilishi biznes jarayonlarini real vaqt rejimida kuzatish va boshqarish imkoniyatlarini kengaytirib, monitoring tizimlarining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Bu esa tashkilotlarga tezkor qarorlar qabul qilish, risklarni oldindan aniqlash va bozor sharoitlariga moslashish imkonini beradi.

To'g'ri tashkil etilgan va ilmiy asoslangan monitoring tizimlari biznes jarayonlarini optimallashtirish, resurslardan samarali foydalanish, operatsion xatoliklarni kamaytirish hamda tashkilotlarning raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, monitoring tizimlarini takomillashtirish va ularni zamonaviy raqamli texnologiyalar bilan integratsiyalash uzoq muddatli barqaror rivojlanishni ta'minlovchi muhim omil sifatida namoyon bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Michael Hammer, James Champy. Reengineering the Corporation: A Manifesto for Business Revolution. – New York: Harper Business, 1993.
2. Thomas H. Davenport. Process Innovation: Reengineering Work through Information Technology. – Boston: Harvard Business School Press, 1993.
3. Michael E. Porter. Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance. – New York: Free Press, 1985.
4. Dumas M., La Rosa M., Mendling J., Reijers H.A. Fundamentals of Business Process Management. – Berlin: Springer, 2018.
5. Weske M. Business Process Management: Concepts, Languages, Architectures. – Berlin: Springer, 2019.
6. Van der Aalst W.M.P. Process Mining: Data Science in Action. – Berlin: Springer, 2016.
7. Laudon K.C., Laudon J.P. Management Information Systems: Managing the Digital Firm. – Pearson Education, 2020.
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi ““Raqamli O'zbekiston — 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PF–6079-son Farmoni // URL: <https://lex.uz/docs/-5030957>
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 17-fevraldagi “Sun'iy intellekt texnologiyalarini jadal joriy etish uchun shart-sharoitlar yaratish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PQ–4996-son qarori // URL: <https://lex.uz/ru/docs/-5297046>
10. G'ulomov S.S., Abdullayev Yo. Raqamli iqtisodiyot asoslari. – Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti, 2021.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 4 (2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>